

מה:

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

א) לקמן מ: ט"ז
ב) לקמן מ: ט"ז
ג) לקמן מ: ט"ז
ד) לקמן מ: ט"ז
ה) לקמן מ: ט"ז
ו) לקמן מ: ט"ז
ז) לקמן מ: ט"ז
ח) לקמן מ: ט"ז
ט) לקמן מ: ט"ז
י) לקמן מ: ט"ז

תורה אור השלם

1. או נודע כי שור נגח
הוא מתחיל לשלם ולא
ישמרו בעליו שלם
ישלם שור תחת השור
ודקמת יהיה לו:
שמות כא לו

גליון הש"ס

תוס' ר"ה לא שרבי
הכין דאיידי לא קבא
חזא וכי רש"י לעיל על
פ"ה ד"ה שרבי של פ"ה
ותוס' שם ד"ה אין
מפמידי ועל מ"ה
תוס' ד"ה ולמא ליה:

מוסף רש"י

דאמר שוכר כשומר
חנם דמי. דקא הייב אגר
מלאכמו וחיט טעם שכי על
דאמר: ב"מ ט"ז. דאמר
שוכר כשומר שכי
דמי. הוילי ואלמלא הוא
אלט. אפי"ט שטתן שכי
פטולתו שומר שכי הוא,
דלי לא הייב שכי הוי שולל
ומידי כלאומין. השתא
דיהיב ליה אגרא לא הוי
שולל והוי שומר שכי
(ט"ז). שוכר כשומר
משלם. דשומר חנם
ושומר שכי ושוילא חמידי,
שוכר לא חייב ומידי דין
חיוב לענין נגיבה ואכרסיה,
פטור או חייב (ט"ז). קשרו
בעליו. לשור (לקמן ט"ז).
הם חייבי דלא פני ליה
בפחותה (ט"ז). סתם
שורדים לאו בחזקת
שימור קיימי. שרעילין
נגיבה וזריבין שמירה
(דע"י ט"ז). אם לא ישתמש
בעלם שלא יזיק איש
בחזקת משתמרים מאלהים
שלא יזיק. אלא מתיקן
אפילו תוקא דלאו אורחיה
הלך על מייחיה כדמא
לגמריהו (בבבית ט"ז).

עד א מ"י פ"ה מה'י
שכרות הלכה כ' סמג
עין פ סט טו"ע ח"מ
סמג טו טו"ע ח"מ
ענה ב טו"ע ח"מ כ"י
טע ספיק ח ועין
מ"י פ"ד מה'י טוק ממונ
הלכה י והשגחה ונמ"מ
ונל"מ:
עו ג מ"י פ"ו מהלכות
טוק ממונ הלכה א
סמג טו טו"ע ח"מ
ח"מ טו טו"ע ח"מ
עו ד מ"י טו הלכה ב
ועין מהשגחה ונמ"מ
ונל"מ סמג טו:

דאמר שוכר כשומר חנם דמי. כנגד מיעוט השואל (ד' לה):
ונמי חוץ משומר חנם והשוכר: ואי כר"י. היכא דשמו שמייה
פחותה אחרי משלמים כופר האמר ר"י מועד סגי ליה בשמירה
פחותה: ר"י ס"א דאמר. כמתניתין (להלן) אין לו שמירה למועד אלא ספין
ואפילו שמירה מעולה וכ"ש האי

דשמירה פחותה נטריוה ומשום הכי
משלמין כופר ולענין דמי שור נמי
חייבין דעליהן לשמרו שמירה מעולה
הואיל ונושאי שכי הן. ונדענטייה
שמירה מעולה לא מצי מוקים לה
אפילו לר"א דע"ג. ולענין כופר
חייבין דלא סגי ליה בשמירה מעולה
לענין דמי שור לבעלים פטורין דהא
נטרוהו ומאי הוה להו למיעבד:
וסתמא דמילפא. שור נגחן כי מקבל
איניש נטריותיה עליה למה שהו
מוחוק מקבל עליה דלא ליק אחריתי
אלא דלא ליחוקה אחריתי לא מסיק
אדעתיה שהיין אין שור מתיב לנגדו
מפמדי: ב"מ ט"ז. ונעל כפניו
כראוי. היינו שמירה פחותה לת
שטילה לעמוד כדמא מצייה לקמן
כהכונס ודף ט"ז: ולא ישמרנו
בעליו. כמועד כמידי מיעוט הכתוב
לשמירה מועטת כדמפרש בגמרא:
אין לו שמירה. למועד: אלא ספין.

ואפילו שמרו שמירה מעולה והפילו
הכותל ויאל חייב. ושלם מחלוקות
נדבר לר"י בשמירה פחותה חייב
וכמעלה פטור ולר"י בפחותה נמי
פטור ולר"א מעולה נמי חייב:
גמ' לאו בחזקת שימור קיימי.
אין אדם משמר שוכר כלל אלא מניח
ויואל: גניחה לסת גניחה למועד.
מגזירה שיהי לבעי נמי תם שימור
מעולה: סתם שורדים בחזקת שימור
קיימי. אין לך אדם שאינו משמר
שורו שמירה פחותה ומייב הכתוב
כחם אלא שמירה מעולה בעי דער
כתב כ"י: ובי סימא. יליף גניחה
גניחה דחס נמי לכגי ליה בפחותה:
והא. לא ישמרנו מבעי ליה ללאו
כלומר לגופיה דחס לא שמרו שמירה
מעולה לחייב ודשנין ביה ריבוי
אחר ריבוי ומיעוט דחס מנא ליה:
לו. מיעטתי לפחותה ולא לאחר:
אלא ד סמוס בחזקת שימור.
דלא סגי ליה בפחותה ומשלם חזי
נוק: אליבא דמאן. כלומר הא
ודאי לענין משלומין לא אצטרך ליה
לרב לאשמעינן דלימין נוק שלם
ולשתאל שלא הועד לה משלם חזי
נוק דהא כי האי גוונא טובא תנן
(לעיל ט.) דאפילו מועד לאדם אינו מועד
לכמה וכ"ש מועד לקרן ימין שהוא
ד חזקה שנו אינו מועד לשמאל
אלא

בחזקת שימור קיימי. אין הפירוש כההיא דפ"ק (ד' טו.) גבי
פלוגתא דפלגא נזקא קנסא דחזקת שימור דהתם
היינו דאין זריבין שימור שאין דרכו להזיק כמו שן ורגל אלל חזקת
שימור דהכל היינו שדך בני אדם לשמרו וסתם עבד להו שמירה
פחותה ור"מ גרס דר' מאיר בחזקת
שימור ונדרכי יהודה לאו בחזקת
שימור ולפי הגיר' הכי פירושו מאי
טעמא דר' מאיר קסבר סתם שורדים
בחזקת שימור חשיבי לבעלים
שפטורין הבעלים שאין דרכן להזיק
ועל כן אינם מושפין לשומרים וטעמא
דרי"י סתם שורדים לאו בחזקת שימור
חשיבי לבעלים ונערי להו שמירה
פחותה ולהן גירסא הוי פירוש חזקת
שימור דהכא בחזקת שימור דפ"ק
ומיהו בין לר"מ בין לר"י סברי שפיר
פלגא נזקא קנסא: והא מ"ב ע
ל"ה א"א. נראה כגירסת הספרים
דגרסי והא מ"ב ע"ה לגופיה כלומר
לריבוי אחר ריבוי: לא שפיר ר"י

א"א צד העדאה שבו. מסכתא אומר
קן דאשטו משום שנעשה מועד גרע
ויפטר אפילו מח"י בשמירה פחותה
וא"י המינה לחומרא דליה לן למימר
דז תמות בחזקתה עומדת מסכתא
כדפרישית אלא לקולא דאין משתלם
אלא מגופו (וואין מעמדין אפוטרופוס
ימנלן וי"ל הואיל דזריבין אנו לומר
דז תמות בחזקתה עומדת לחומרא
ה"ה לקולא ומיהו לפטר בהודאתו
למ"ד פלגא נזקא קנסא לא אמרינן
בחזקתה עומדת ד"כין דלייעד לאו
קנסא הוא: מועד דק"ן ימין.
מלינו למימר דדוקא נקט לפי שקרן
ימין מוזנן להזיק יומר מתקן של
שמאל אלל מועד לקרן שמאל כ"ש
דמועד לקרן ימין או שמא אין מועד
ואורחא דמילתא נקט:
אלא

קיימי אמר רחמנא תם נשלם דניבעי ליה שמירה מעולה הדר אמר רחמנא
ולא ישמרנו גבי מועד דנעביד ליה שמירה מעולה (הוי ריבוי אחר ריבוי
ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מיעט הכתוב לשמירה מעולה וכי תימא
גניחה לתם גניחה למועד הא מיעט רחמנא ולא ישמרנו לזה ולא לאחר
והא מיבעי ליה ללאו אם כן נכתוב רחמנא ולא ישמרנו מאי ולא ישמרנו
לזה ולא לאחר תניא ר"א בן יעקב אומר אחד תם ואחד מועד ששמרו
שמירה פחותה פטור מאי טעמא סבר לה כר"י דאמר מועד בשמירה
פחותה סגי ליה ויליף גניחה לתם ונגיחה למועד אמר רב אדא בר אבהו
לא פטר ר"י אלא צד העדאה שבו אבל י"צ תמות בחזקתה עומדת אמר
רב מועד לקרן ימין אינו מועד לקרן שמאל אמרי אליבא דמאן אי אליבא
דר"מ האמר אחד תם ואחד מועד שמירה מעולה בעי אי אליבא דרבי
יהודה מאי אריא קרן שמאל אפילו בימין נמי אית ביה צד תמות ואית
ביה צד מועדת אמרי לעולם כרבי יהודה ולא סבירא ליה דרב אדא בר
אבהו והכי קאמר כי האי גוונא הוא דמשכחת ביה צד תמות ומועדת
אבל

אלא ודאי רב לענין אשמעינן ואי אליבא דר"מ הא תם מועד לענין שמירה כי הדדי מינהו. לא גרסינן אי אליבא דר"מ שפיעטא
ואי גרסינן הכי מפסח אי אליבא דר"מ ולענין שמירה לא אשמעינן רב דהא אין חילוק בשמירנו אלא לענין משלומין אשמעינן שפיעטא
דהא כי האי גוונא טובא תנן: אלא אליבא דר"י. ואשמעינן רב דחס לא אשמעינן לשמירה פחותה ויאל והזיק בקרן ימין שדועל לה פטור
דמועד בשמירה פחותה סגי ליה ואם נגח בשמאל חייב דחס לא אשמעינן לשמירה פחותה: מאי אריא קרן שמאל. דאי נגח בה חייב
חזי נוק כי נגח בימין נמי איכא דז תמות ומועדת לחזיו פטור ולחזיו חייב דהא דז תמות בחזקתה עומדת ואשתמחא דהכא נמי
חזי נוק משלם ומאי נפקא לן מדרכי: לים לים דרב אדא. אלא לגמרי פטר ביה ר"י ואשמעינן רב דכי האי גוונא משכחת דז
תמות ומועדת כמד מורא ולענין שמירה דחס שמרו שמירה פחותה והזיק בקרן ימין פטור לגמרי ואם בשמאל משלם חזי נוק:
אלל